

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo||nis Episcopi Hal-||berstatten[sis] Homiliarum,
nunc sexto || maiori [pro] ante hac unquam dili||gentia
excusarum, || Pars ...**

praeter omnes omnium appendices, accesserunt iam recens homiliae
aliquot piæ, ante hoc tempus excusæ nusquam

Pars Aestivalis

Haimo <Altissiodorensis>

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1551

VD16 H 222

In festo SS. Petri & Pauli

urn:nbn:de:hbz:466:1-39335

Eph. 2.
Gal. 5.

nis in nostra lingua sonare uidetur, quia gratia dei
sue in quo est gratia, interpretatur. Gratia enim dei
(ait Apollolus) saluæ factæ sunt gētes. Et sicut ali-
bi ait: Neque circumcisio aliquid ualet, neque præ-
putium, sed fides quæ per dilectionem operatur.
Vnde spiritualiter patris nomen puero imponere
uolentibus, Petrus apostolus cum Elizabeth con-
tradicit, cū ait: Quid uultis imponere iugū super
cervices discipulorū, quod neq; nos neq; patres
nostri portare potuimus: sed per gratiam domini
Iesu credimus saluari, quem admodum & illi.

Actu. 15.

**IN DIE SANCTO APOSTOLO-
rum Petri & Pauli. Matthæi XVI.**

In illo tempore Venit Iesus in partes Cæ-
sareæ Philippi, Et reliqua.

Actu. 12.
Act. 10.

Cæsareas tres legimus, duas in terra repro-
missionis, tertiam uero in Cappadocia. Est
enim Cæsarea Palæstinæ regionis, in littore
maris magni, quæ prius Turris Stratouis uocabatur,
sed postea ab Herode in honorem Cæsaris nobili-
us reedificata, Cæsarea est appellata. In qua idem
Herodes in honorem Cæsaris magnificam domū
albo marmore construxit: ubi Herodes ab angelo
percussus, eo quod nō dedisset honorem deo, con-
sumptus a uermibus, expirauit. In hac etiā Corne-
lius centurio a Simone Petro baptizatus est: in ea
uero quatuor filiarū Philippi uirginum sepulchra
usque hodie ostenduntur. Est & alia Cæsarea quæ-
dam in Cappadocia, de qua Lucas euangelista in
Actibus apostolorum meminit Descendit Cæsara-
ream, & salutauit ecclesiam. Tertia autem Cæ-

Actu. 25

sarea est Philippi, cuius in hoc loco euangelista meminit, & ipsa in terra repromissionis, quam Philippus Herodis filius, in honore Cæsaris ad radices montis Libani edificauit: & hanc Cæsaream, Philippi cognominauit, ubi duo fontes oriuntur, unus nomine Ior, alter uero Dan, qui simul iuncti, Iordanē efficiūt fluuiū. In huius ergo partes ueniēs Iesus cum discipulis suis, interrogabat eos, dicens:

Quem dicunt homines esse filium hominis? ¶ Ut scilicet, ubi Cæsar nummum exigebat tributi, ibi saluator nummū acciperet fidei. ¶ Notandum autem quia non ait, **Quem me dicunt homines esse,** ne iactanter de se quære uideretur, sed quē dicunt homines esse filium hominis: Et cum maioris honoris uideretur filium dei se uocari, filiū hominis se uoluit nominare, ut ostenderet in omnibus actibus humilitatem esse seruandā: siue certe ne aliq̄s de ueritate assumptæ carnis dubitaret, frequētius filium hominis, q̄ filium dei se uocare maluit, sicut est illud: **Veniēs filius hoīs, putas inueniet fidē in terra?** Et, **filius hominis uēturus ē in gloria patris sui cū angelis suis.** Et, **Vulpes foveas habēt,** & his similia. Vbi cūq̄ em̄ in latino fili⁹ hoīs legitur, in hebr̄eo filius Adā habetur, sicut illud i Psalmo: **Fili⁹ hoīm usq̄ quo graui corde?** p̄ quo in hebr̄eo habetur, filij Adā. Sed interrogati discipuli, diuersorum opinionem proferunt, dicentes.

Alij Iohannem baptistam, alij uero Eliā, alij uero Ieremiam, aut unum ex prophetis.

Quid autem homines Eliam aut Ieremiā Christum putauerunt, cum ante multa curricula annorū fuisse legūtur. Sed hic error in populo ex stul-

- titia gentilium descēderat, ut putarent aliquē māgnū uirū post mortē suā spiritū dare posse cui uellet. Quo errore seductus fuerat Herodes, qñ audita fama de Iesu, dixit: Iohānes quē ego decollauī, surrexit a mortuis, & ideo uirtutes opantur in eo.
- Mat. 14.** Diuersorum autē opinionibus auditis, saluator ad discipulos specialiter sermonē conuertit, & dicit: Vos autē quē me esse dicitis? IAc si diceret: Illis hominibus humana tantum de me opinantibus, uos, qui ex illis nō estis, quia ego elegi uos de mundo, quem me esse dicitis? In quibus uerbis ostendit, eos in humana fragilitate humanæ naturæ meritū transcendisse, & ad imitationē ueri dei, quodā modo deos uocari posse, iuxta illud Psalmographi: Ego dixi, dij estis & filij excelsi omnes.
- Mar. 6.** Respondens autē Simon Petrus, dixit: Tu es Christus filius dei uiui.
- Nō solum Petrus ordinē sui prioratus seruat, cū interrogatus primus respondet, se dē etiā magnitudinem amoris ostendit. Merito ergo primus respondet, q̄a plus cæteris eum diligit. In multis nāq̄ euangelij locis legimus, Petrum p̄ cæteris dñm discipulis dilexisse, ipso dño dicente: Simon Iohannis, diligis me plus his? Et ille: Tu scis domine quia amo te, siue diligo. Et cum duodecim discipulis suam passionem p̄diceret, hoc Petr⁹ p̄ magnitudine amoris ferre nō ualens, assumpsit eum secreto, & dixit ei: Propicius tibi esto dñe, ne fiat isti d: Non em̄ decet ut filius dei gustet mortē. Et cum imminente articulo passiōis diceret, Oēs uos scandalū patiemini in me in ista nocte, ille respōdit. Etsi omēs scandalizati fuerint in te, ego nunquam scādaliza-
- psal. 81.**
- Joh. 21.**
- Mat. 16.**
- Mat. 26.**

bor: Cum q̄ quod futurum erat prædiceret: dicēs:
 Amen dico tibi, anteq̄ gallus canet, ter me nega-
 bis, Petrus de se præsumens, ait: Etiam si oportue-
 rit me mori tecum, non te negabo. Et cum post re-
 surrectionē stās in litore, discipulis piscariibus ap-
 paruisse, audiens Petrus q̄ dñs ē, tunica succinxit **Ioh. 21.**
 se, & misit se in mare, & uenit ad Iesum. Cæteri ue-
 ro discipuli na uigio uenerunt. Eiusdē ergo amo-
 ris flamma Petrus succensus, omnibus discipulis in-
 terrogatis, primus respondit dicens: [Tu es Chri-
 stus filius dei uiui.] In quibus uerbis fundamentū
 ueræ fidei decentissime declarauit, Christus enim
 græce, ab unctiōe chris̄matis nomē accepit. Et cū
 Christū confiteretur, uerum hominē credere docet,
 qui nō materiali oleo, sed spū sancti dono unctus
 est. Vñ Psalmista ait: Unxit te deus deus tuus. & rel.
 Cū uero adiunxit, [filius dei uiui], Iuerum deum il- **psal. 44.**
 lum esse insinuat, quia q̄d ē pater, hoc genuit, id ē,
 deus deum. Deum aut̄ uiuū appellat, ad compara-
 tionem falsorum deorum, qui ab hoibus dii puta-
 bantur, sed mortui erant, ut s. Iupiter, Saturnus,
 Mars, Mercurius, Venus & cætera idolorū portēra,
 de quibus per pphetam dicitur: Diī qui cælum & ter- **Iere. 10.**
 ram nō fecerunt, pereant, & reliqua. Et Psalmista: **psal. 95.**
 Omnes diī gentium demonia

Respondens autem Iesus, dixit ei: Beatus
 es Simon bariona.] Mercedem recipit uera confes-
 sio. Quia enim Petrus cōfessus ē Christum filium
 dei uiui, merito beatificatur, & bariona, quod in
 nostra lingua sonat, filius columbæ, a domino co-
 gnominatur. Quod em̄ columba spiritum sanctū
 significet, ipse manifestauit, quando redēptore be- **Matt. 3.**
 ptizato, in specie colūbæ apparuit. Bariona ergo, R

lius columbæ, id est, spiritus sancti dicitur: quia spiritus sancto reuelante, filium dei uiui confessus est. Nonnulli autem bariona, pro bar Iohanna scribendum putant, eo quod iuxta aliū euangelij locum, filius Iohannis sit appellatus, domino dicente: Simō Iohannis, diligis me? Iohāna uero gratia dei, siue in quo est gratia, interpretatur. Merito ergo primus apostolorum Iohannis filius dicitur, quia non propria uirtute, sed patris gratia reuelante, filium dei cognouit. Vnde & subditur:

Ioh. 12.

Quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est.

Gal. 1.

Caro & sanguis in hoc loco carnalem doctrinā scribarum & pharisæorum significant, iuxta illud quod apostolus Paulus protestatur, dicens: Continuo non acquieui carni & sanguini. Non ergo doctrinam pharisæorum & scribarum princeps apostolorum Christum filium dei cognouit, sed patre reuelante, sicut idem filius alibi patrē glorificat, dicens: Confiteor tibi pater, dñe cæli & terræ.

Mat. 11.

Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.

Ioh. 1.

Ac si diceret: Quia tu me confessus es Christum filium dei uiui, & ego dico tibi, nō casto uel transitorio sermone: quoniam meum dixisse, fecisse est: dico inquam tibi, quia tu es Petrus &c. Vbi nō est purandum, quod nūc ei primum Petri cognomen imposuerit, sed quando euāgelizante Andrea ad eum uenit, cum intuitus eum, dixit: Tu es Simon filius Iohanna, tu uocaberis Cephias, quod interpretatur Petrus. quod enim Syriace Cephias, latine Petrus dicitur. Vtrunq; autem nomen ab illa petra de

riatur, de qua ait Apostolus: Petra autem erat Christus. Quod autem ait, [& super hanc petram ædificabo ecclesiam meam,] tale est, ac si diceret, super hanc fidem, id est, super me, quem tu confessus es, ædificabo ecclesiam meam. Fundamentum enim aliud (ait Apostolus) nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus. Ea ergo quæ continentur, cadere non possunt: quia fixa sunt ea quæ continent. Vnde & subinfertur.

1. Cor. 10

1. Cor. 3.

Et portæ inferi non præualebunt aduersus eam.] Per portas inferi in hoc loco doctrinam hæreticorum accipere possumus, quæ suos auditores in infernum ruere facit. Portæ ergo inferi contra ecclesiam, quæ super Christum fundata est, non præualent: quia licet frequenter pulsata sit persecutionibus hæreticorum, tamen a fide catholica euelli non potuit. Aliter portas inferi, uitia & peccata intelligere possumus, qualia Apostolus commemorat, dicens: Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt fornicatio, & his similia, quæ recte portæ inferi nominantur, quia in se perseverantes ad infernum demergunt, sicut idem Apostolus conclusit, dicens: quoniam qui talia agunt, regnum dei non consequentur. Portæ ergo inferi non præualebunt aduersus ecclesiam: quia & si his uitijs & peccatis electi tentari possint, tamen in his usque ad finem perseverare nesciunt. Aut enim antequam uincantur uincunt, aut post lapsum cito per penitentiam surgunt, iuxta quod dominus alibi ait: Omnis qui uenit ad me, & audit sermones meos, & facit eos, dicam uobis cui similis est: Similis est homini ædificanti domum, qui sedit in altum &c.

Gal. 5.

ibid.

Matt. 7.

XX

Et tibi dabo claves regni cælorum.

Claves regni cælorum nihil aliud, nisi ligandi & soluendi potestatem significant. Sicut enim clavis ad hoc in ostio ponitur, ut amici recipiatur, extranei autem excludatur: sic ligandi atque soluendi potestas iustos recipit, iniustos uero excludit, De qua subditur

Et quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cælis.

Vbi considerandum, uir iste quia tanta humilitate uocatur, ad quantam gloriam sit perductus. Quia enim relictis omnibus Christum ardentissimo amore secutus est, ad tantam celsitudinem peruenit, ut uice dei quorundam peccata relaxare, quorundam etiam retinere possit. Nec tamen putandum est, quod solum beato Petro hæc potestas data est, sed sicut unus pro omnibus respondit, [Tu es Christus filius dei uiui,] ita in uno omnes audierunt. Quodcumque ligaueris super terram & reli.

Ioh. 20. Vnde cum post resurrectionem dominus discipulis suis spiritum sanctum dedisset, omnibus generaliter ait: Quorum remiseritis peccata, remittentur eis. Nec solum apostolis hæc potestas data est, sed etiam episcopis & sacerdotibus, qui nunc eorum ordinem in ecclesia retinent, & ligandi soluendique potestatem habent. Vnde in lege de leprosis figuratim præcipitur, ut si quis lepra percussus esset, **Leu. 14.** ostenderet se sacerdoti, & ad eius iudicium aut eijceretur extra castra, aut reciperetur: non quod ipse leprosum mundare, aut mundarum leprosum facere posset, sed quia ad ministerium ipsius sacerdotis pertinet, ut discernat inter lepram & lepram, id

est, inter peccatum maius & minus. Hunc sensum
require in euangelio in octava Paschæ.

DE SANCTO LAVREN-
tium martyre. Iohan. XII.

In illo tempore Loquebantur Iesus cum
discipulis suis in parabolis: Amen amen di-
co uobis, nisi granum frumenti cadens in ter-
ram, mortuum fuerit. Et reliqua.

Hortaturus dominus discipulos ad martyri-
um, suæ passionis exempli promisit, ut tam-
to minus pro eius nomine mortem pati tim-
merent, quanto in hoc opere cælestis magistri imi-
tatores existeret. Ait enim: [Amen amen dico uo-
bis, & reli.] In quibus uerbis intelligimus, quia do-
minus in similitudine grani frumenti seipsum di-
cit mortificandum & multiplicandum: mortifican-
dum, in infidelitate Iudæorum: multiplicandum,
in fide omnium populorum. Quod non solum faci-
lius, sed etiam apertius intelligere possumus, si su-
periora huius euangelij parumper attendamus. Su-
pra enim retulit euangelista, qui prædicante domino
Hierosolymis in die festo, erant quidam gentiles,
qui uenerant adorare in Ierusalem: hi accesserunt
ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilææ, & di-
xerunt ei: Domine, uolumus Iesum uidere. Venit
Philippus & dixit Andreæ, Andreas rursus & Phi-
lippus dixerunt Iesu. Iesus autem respondens dixit
eis: Venit hora ut clarificetur filius hominis. Ac de-
inde subiunxit: [Amen amen dico uobis,] & reli.
Qui ergo ex gentibus se uidere desiderantibus di-
xit, Venit hora ut clarificetur filius hominis, ac de-
inde subiunxit: [Amen amen dico uobis, Nisi gra-